

Η άμυνα της Λευκάδας, στα 1807 ως γενικό προανάκρουσμα του μεγάλου Αγώνα της Παλιγγενεσίας και ο ρόλος του Ιωάννη Καποδίστρια

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΛΑΒΟΥΝΟΣ, Κοινωνιολόγος, Οικονομολόγος, Πρόεδρος του Κέντρου Unesco του Ιονίου
Email: georgesklavounos@gmail.com

Με τον όρο ‘Άμυνα της Λευκάδας’ ορίζεται η αμυντική και οχυρωματική οργάνωση του Νησιού της Λευκάδας, στα 1807 από τον Ιωάννη Καποδίστρια και η νικηφόρα απόκρουση της επίθεσης των δυνάμεων του Αλή Πασά στηριζομένων από Γαλλικές δυνάμεις.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας απεστάλη στη Λευκάδα ως έκτακτος επίτροπος με απόλυτη πληρεξουσιότητα από την Επτανησιακή Γερουσία και τη σύμφωνη γνώμη του Ρώσου επιτετραμμένου στο Ιόνιο, Μοντσενίγου.

Η αποστολή του Ιωάννη Καποδίστρια καθίσταται αναγκαία μετά την αδυναμία συνεργασίας μεταξύ του Ρώσου στρατηγού Stadter και του τοπικού κυβερνήτη της Ιονίου Πολιτείας Στυλιανού Βλασσόπουλου, γεγονός που είχε παραλύσει τη διοίκηση και το συντονισμό Ρωσικών και Ιονίων Δυνάμεων.

Η μέχρι και σήμερα ιστορική θεώρηση της Άμυνας της Λευκάδας, την παρουσιάζει ως μια μεμονωμένη, τριτεύουσας σημασίας, πτυχή της Επτανησιακής Ιστορίας. Γι’ αυτό το λόγο η επίσημη ιστοριογραφία δεν της αφιερώνει ένα κεφάλαιο.

Ακόμα και στη βραβευμένη με το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών «Ιστορία του Ελληνικού Έθνους» αναφέρονται μόνον δύο προτάσεις για την ευρύτερη σημασία της Άμυνας της Λευκάδας. Οι προτάσεις αυτές είναι οι ακόλουθες

«Το ζήτημα της Άμυνας της Λευκάδας πήρε διαστάσεις πανελλήνιες. Οι δυνάμεις του Έθνους ενωμένες συνεργάζονται για την αντιμετώπιση του κοινού εχθρού».

Μια τέτοια προσέγγιση δεν μας αποκαλύπτει:

Πως προέκυψε αυτή η πανελληνίων διαστάσεων συνεργασία, τι προηγήθηκε και την κατέστησε δυνατή. Δεν αποκαλύπτει ούτε τους καρπούς αυτής της ιστορικής συνάντησης και συνεργασίας.. Δεν τίθεται καν το ερώτημα αν υπήρξε συνέχεια, αν υπήρξαν επιπτώσεις αυτής της εμπειρίας συνεργασίας των Αρματολών. Αν υπήρξε συνέχεια της συνεργασίας τόσο μεταξύ των Αρματολών όσο και μεταξύ αρματολών και Ιωάννη Καποδίστρια.

Αξιομνημόνευτη και τιμητική εξ αίρεση σ' αυτή την «παράδοση» αποτελούν ο Έλληνας της Διασποράς, Ιστορικός, Nicolas Charles Papas στην εργασία του «Έλληνες στη Ρωσική Στρατιωτική Υπηρεσία στα τέλη του 18^{ου} και τις αρχές του 19^{ου} αιώνα» (Θεσ/νίκη 1991, Ινστιτούτο Βαλκανικών Μελετών) .

Ο ιστορικός Ν. Πάπας υποστηρίζει και αποδεικνύει ότι η αποκτηθείσα στρατιωτική πείρα, σε πλαίσιο και απαιτήσεις τακτικού (Ιονικού και του Ρώσικου) στρατού στα Ιόνια, η δράση των καπεταναίων στα Ιόνια Νησιά την περίοδο 1803-1807, η επαφή, η γνωριμία, η συνεργασία και ο συντονισμός, άγνωστων μεταξύ τους και διάσπαρτων αρματολών και κλεφτών, έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στον απελευθερωτικό αγώνα του 1821.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας, ήταν σε θέση να αξιοποιήσει την τραγική πτώση του Σουλίου στα 1803, σε χρυσή ευκαιρία για την δημιουργία αξιόμαχου εθνικού στρατού, για την ένταξη των Σουλιωτών στο Ιονικό στρατό αλλά και στις Ρώσικες δυνάμεις υπεράσπισης του κράτους των Ιονίων. Ο Ιωάννης Καποδίστριας ήταν σε θέση να αξιοποιήσει εθνικά τον άγριο διωγμό των αρματολών της Πελοποννήσου και της Στερεάς, όπως και τον τραγικό αφορισμό τους από τον Πατριάρχη, στα 1805, αγκαλιάζοντας τις ανυπόταχτες μάχιμες δυνάμεις του Έθνους. Μορφές όπως αυτές του Φώτη Τζαβέλα και Θεόδωρου Κολοκοτρώνη θα βρουν Εθνικό καταφύγιο και Εθνικό ορμητήριο στα Εφτάνησα. Υπό αυτό το πρίσμα φωτιζόμενη η άμυνα της Λευκάδας αποκτάει άλλες διαστάσεις. Αν επίσης την συνδυάσουμε με:

Την σύναξη των αρματολών, υπό τον Καποδίστρια στην Κέρκυρα στα 1806, σύναξη προετοιμασίας της άμυνας της Λευκάδας. (βλ, υποσημειώσεις-επισυνάψεις)

Τις δύο καθοριστικής σημασίας συναντήσεις του Καποδίστρια με αρματολούς που ακολούθησαν την άμυνα και τον όρκο της Λευκάδας. (βλ, αμέσως κατωτέρω).

Α) Τη συνάντηση στην Πετρούπολη, στη Ρωσία το 1816. Η συνάντηση αυτή καταγράφεται μεν, από την ιστοριογραφία, αλλά δεν έχει μέχρι σήμερα αξιολογηθεί. Δεν έχει επισημανθεί ο καθοριστικός ρόλος αυτής της συνάντησης για την όλη εξέλιξη της Φιλικής εταιρείας και του 21.

Μια προσεκτική ανάγνωση των 5 διάσπαρτων αναφορών του Ιωάννη Φιλήμονα, σε αυτή τη συνάντηση, στο έργο του, ΦΙΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, (εκδόσεις Καραβία ,σελ 185,189,193,198,202) μας αποκαλύπτει ότι. Από τα αποτελέσματα αυτής της συνάντησης θα κρινότανε η τύχη της Φιλικής, η διάλυσή της, ή η μελλοντική της οργάνωση, κάτι που δεν ήταν και δύσκολη υπόθεση «Η διάλυσις των εις την περίστασιν τοιαύτην δεν ήτο δύσκολος δια το ολιγάριθμον των Προσλύτων. Όλοι ούτοι μόλις ανέβαινον μέχρι τούδε τους τριάκοντα, οι περισσότεροι μάλιστα ανήκοντες εις το σύστημα εκείνων των ανθρώπων, οι οποίοι ελπίζουν όλα απ' άλλους, αγαπόντες, κατά τον κοινόν λόγον,..»

Ποιοι συμμετείχαν στην καθοριστική αυτή συνάντηση;

Ο Αναγνωσταράς, ο Ηλίας Χρυσοσπάθης, ο Παναγιώτης Δημητρακόπουλος, ο Χριστόφορος Περραιβός, ο Ιωάννης Φαρμάκης, ο Γιωργάκης Ολύμπιος.

Β) Τη μεγάλη σύναξη στη Κέρκυρα το Πάσχα του 1819.(Π.Χιωτης Ιστορία του Ιονίου Κράτους. Τόμ Α,σελ,202).

Η συνεργασία του Ιωάννη Καποδίστρια με τους αρματολούς φωτίζεται επίσης μέσα από την καθολικά αποσιωπημένη, παραγνωρισμένη, μακρόχρονη συνεργασία του με τον Νέστωρα του 21, στενό συνεργάτη του Ρήγα, Χριστόφορο Περραιβό. Ο Περραιβός στα 1798 τυπώνει στην Κέρκυρα τα Θούρια του Ρήγα, (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους Εκδοτική Αθηνών, Τόμ, Ι. Α. σελ,448) Αυτόν τον Περραιβό διορίζει καθηγητή στην πρώτη σχολή Δημόσιας Διοίκησης, την Σχολή της Τενέδου, στην Κέρκυρα ο Ιωάννης Καποδίστριας. Ο Περραιβός θα συμμετέχει στην άμυνα της Λευκάδας ως αρχηγός Τάγματος ειδικών δυνάμεων και σε όλες τις μετέπειτα συναντήσεις του Καποδίστρια με τους αρματολούς. Από τις επιστολές του προς τον Τσάρο μέσω Καποδίστρια και Στούρτζα βλέπουμε ότι ο Περραιβός αντιπροσωπεύει, ηγείται μεγάλης μερίδας οπλαρχηγών.

Μπορούμε να υποστηρίξουμε, βάσει των ανωτέρω ότι ο Περραιβός αποτέλεσε τον συνδετικό κρίκο της οργάνωσης του Ρήγα με τον Καποδίστρια, ότι ο Περραιβός παρέδωσε τη σκυτάλη από το Ρήγα στον Καποδίστρια.

Αποκαλυπτική της κομβικής σημασίας της άμυνας της Λευκάδας στην εξέλιξη και την οργάνωση της πορείας προς το 21,είναι επίσκεψη του Καποδίστρια, στην Ιταλία την άνοιξη του 1819 ενώ βρισκόταν καθ' οδόν προς την Κέρκυρα για την σύναξη των οπλαρχηγών. Στην Ιταλία θα συναντηθεί με τον Μοντσενίγο, (πρώην επίτροπο του Τσάρου στην Ιόνιο Πολιτεία), με τον οποίο συγκρότησαν την Ιόνιο Πολιτεία και τα στρατεύματα της, με τον Νεράτζη, (πρώην πρόξενο της Ιονίου Πολιτείας στη Πετρούπολη), με τον Α. Μουστοξύδη, με τον γραμματέα του Ιγνατίου Ουγγροβλαχίας, Μόστρα. Ο Ιγνάτιος, από το 1815 διαμένει στην Πίζα. Για να κατανοηθεί ο ρόλος του Ιγνατίου αρκεί να θυμίσουμε ότι. Σε αυτόν κατέφυγε ο Τσακάλωφ μετά την εκτέλεση του Γαλάτη και ο Αναγνωστόπουλος, τον Απρίλιο του 1820,μετα τη δεύτερη μεγάλη κρίση της Φιλικής στη Μολδοβλαχία. και την εποχή της επίσκεψης Καποδίστρια μεθόδευε σχέδιο ένοπλης αποστασίας του Αλή εναντίον του Σουλτάνου με χιλιάδες ενόπλων, με οικονομική στήριξη και στήριξη της Ρωσίας. Τις επαφές Καποδίστρια (μέσω Ιγνατίου και Ι. Παπαρηγόπουλου) με Αλή Πασά τεκμηριώνει ο Ι. Φιλήμων, Ιστορικών Δοκίμιον περί Ελληνικής Επανάστασεως (Τόμ Β,σελ408-420).Οι επαφές συνεχίστηκαν και μετά την αναχώρηση του Καποδίστρια από την Κέρκυρα με παράλληλη ενημέρωση Καποδίστρια και Υψηλάντη. Οι επαφές αυτές καθόρισαν, κατά τον Φιλήμονα, εκτός των άλλων και τον τόπο έκρηξης της επανάστασης του 21.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΡΑΙΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ ΝΤΕ ΜΙΡΑΝΤΑ

- η Ελληνική Σκέψη στην Αυτοθέσμιση των Κοινωνιών, τον Διαφωτισμό και την Γνώση

ΑΞΙΟΝΑΣ Ι: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΟΡΑΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

www.academy.edu.gr

Στην νικηφόρο άμυνα της Λευκάδας έχουμε την πρώτη (αν όχι και μοναδική) συνεργασία όλων των ενόπλων δυνάμεων του έθνους με ότι καλύτερο διέθετε το έθνος ως πολιτική ηγεσία. Η άμυνα της Λευκάδας δεν αποτελεί ένα ξεκομμένο γεγονός, αποτελεί ένα καθοριστικής σημασίας κρίκο της αλυσίδας συγκρότησης της ενότητας στρατιωτικής και πολιτικής, εθνικής ηγεσίας. Σφυρηλάτησε δεσμούς, εδραίωσε φιλίες.

Όπως ήδη κατανοεί ο αναγνώστης αυτό το άρθρο δεν γράφεται για να υπηρετήσει ακαδημαϊκούς ναρκισσισμούς. Γράφεται φιλοδοξώντας να αποτελέσει μια μικρή προσφορά στην ιστορική μας μνήμη. Γράφεται για να φωτίσει τη θαμμένη στη λήθη, τη σκόπιμα αποσιωπούμενη, άμεση προσωπική βαθιά και μακροχρόνια σχέση του Ιωάννη Καποδίστρια με τους καπεταναίους όλης της Ελλάδας, σχέση ριζωμένη από το 1803 στα 1807, σχέση που συνεχίζεται και βαθαίνει μέχρι και το 1821. (Για τη σχέση Καποδίστρια- Περραιβού και τη σημασία της και τις επιστολές Περραιβού προς τον Τσάρο Αλέξανδρο βλ Γ.Ι.Σκλαβούνου. Ο Άγνωστος Καποδίστριας .Εκδόσεις Παπαζήση,σελ162-172).

Η οργάνωση της Άμυνας της Λευκάδας:

Με την άφιξή του, ο Ι. Καποδίστριας αντικατέστησε τον Ρώσο στρατηγό Stadter, με τον καταξιωμένο Έλληνα στρατηγό στη Ρωσική Υπηρεσία Παπαδόπουλο, ο οποίος ανέλαβε τη διοίκηση τόσο των Ρώσων στρατιωτικών της άμυνας, όσο και των πολλαπλάσιων σε αριθμό Ελλήνων τακτικών, εθελοντών και των οργανωμένων ομάδων αρματολών. Μετέθεσε επίσης τον Βλασσόπουλο.

Τα βασικά μέτρα που πήρε ο Ι. Καποδίστριας είναι τα εξής:

- Δημιούργησε ένα μικρό εθελοντικό στόλο υπεύθυνο για την άμυνα της Λευκάδας, την από θαλάσσης επίθεση στα παράλια αλλά και για την επικοινωνία μεταξύ των Νησιών. Στη δύναμη αυτού του στόλου εντάχθηκαν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (που αρμάτωσε την αρμάδα του με ελληνικά χρήματα) και οι Επτανήσιοι Ιωάννης Σβορώνος, Σπυρίδων Καλλιγιάς, Νικόλαος Ποταμιάνος, Τιμόθεος Βουτσινάς, Ιωάννης Κούπας και Διονύσιος Κουντουρές.

- Οργάνωσε και συντόνισε τακτικές επιθέσεις πεζών στα απέναντι παράλια ώστε να καταπονούν τις αντίπαλες δυνάμεις. Σ' αυτές τις επιθέσεις συμμετείχαν ελληνικές ειδικές δυνάμεις όπως η Ακαρνανική Μπριγκάτα και οι Μακεδόνες μαχητές.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΡΑΙΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ ΝΤΕ ΜΙΡΑΝΤΑ

- η Ελληνική Σκέψη στην Αυτοθέσμιση των Κοινωνιών, τον Διαφωτισμό και την Γνώση

ΑΞΙΟΝΑΣ Ι: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΟΡΑΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

www.academy.edu.gr

- Επίσης ο Ιωάννης Καποδίστριας συντόνιζε τις ομάδες του Γιάννη Βαρνακιώτη και των Μπουκουβαλαίων, οι οποίοι έκαναν τις επιθέσεις τους από τα νησάκια Κάλαμο και Μεγανήσι.

Η Οχύρωση

Με εθελοντές και τεχνικούς που συνόδευαν τον Ι. Καποδίστρια από την Κέρκυρα που συνέρευσαν από τα υπόλοιπα νησιά και την καθολική κινητοποίηση των κατοίκων της Λευκάδας:

- οικοδομήθηκαν δύο οχυρώματα με το όνομα Αλέξανδρος και Κωνσταντίνος.

- Επισκευάστηκε το Φρούριο του νησιού

- Προστέθηκαν προμαχώνες στο Φρούριο

- Κατασκευάστηκε στρατόπεδο «περιταφρωθέν» με πασσάλους από τα δάση των νησιών.

Όπως τεκμηριώνει ο Χιώτης, η δημιουργία της 2 μιλίων μήκους τάφρου που χώρισε οριστικά τη Λευκάδα από την Ηπειρωτική Ελλάδα αποτέλεσε ένα υπόδειγμα παλλαϊκής Άμυνας πατριωτικού ενθουσιασμού και αυτοθυσίας.

Οκτακόσιους εργάτες πρόσφερε η Ζάκυνθος, 180 κυπαρίσσια και άφθονα πλέγματα. Τριακόσιους εργάτες και 6.000 πασσάλους η Κεφαλονιά. Αγρότες, αστοί, γυναίκες, παιδιά, αφηφώντας τα εχθρικά πυρά έσκαβαν μέρα-νύχτα αμισθί, για να οχυρωθεί η τάφρος.

Οι επιτιθέμενοι:

Μία δύναμη 5.000 πεζών και 6.000 Αλβανών ιππέων, 18 μεγάλα κανόνια μεταφερμένα από Ναύπακτο, 50 Γάλλοι τεχνικοί και 30 πυροβολητές αποσταλέντες ειδικά από τον αδελφό του Ναπολέοντα, Ιωσήφ Β΄.

Αρχηγός της εκστρατείας, ο Βελής Πασάς, γιος του Αλή, ο οποίος αφού κατέλαβε την Πρέβεζα και Βόνιτσα και τις άφησε στη λεηλασία των ορδών του στρατοπέδευσε στην περιοχή «5 πηγάδια». Δημιούργησε οχυρωματικά έργα και επεχείρησε την κατάληψη από τα δύο νέο-ανεγερθέντα οχυρά Αλέξανδρος και Κωνσταντίνος. Οι επιθέσεις αιματηρότατες αλλά άκαρπες και μία Ρωσσοελληνική αντεπίθεση λόγω έλλειψης συνεννόησης δεν κατέλαβε την τελευταία στιγμή το οχυρό των Αλβανικών δυνάμεων.

Οι αμυνόμενοι:

Η αρχική μικρή στρατιωτική δύναμη του νησιού αποτελείμενη από 250 Ρώσους και μια ομάδα 80 ατόμων της εθνικής φρουράς. Η υπό του στρατηγού Stadter Ρώσικη Ναυτική Μοίρα, που ελλιμενιζόταν στη Ζάκυνθο, η οποία ήλθε ενισχυμένη από το τμήμα της εθνικής φρουράς της Ιονίου Πολιτείας. Επίσης, από τα σώματα των Καπεταναίων και των Ελλήνων ατάκτων η ελληνική δύναμη υπολογίζεται σε 3.000 άνδρες.

Ποια σημαντικά πρόσωπα βρίσκονταν στην Λευκάδα με τον Ι. Καποδίστρια:

Ο Περαιβός, συνεργάτης και σύντροφος του Ρήγα Φεραίου. Ο Περαιβός βρισκόταν από το 1803 στην Κέρκυρα όπου εργάστηκε ως διδάσκαλος στην πρώτη Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, υπό τον Καποδίστρια, μαζί με τον Α. Μουστοξύδη και τον Α. Ιδρωμένο, ενώ παράλληλα λειτουργούσε ως σύνδεσμος μεταξύ οπλαρχηγών της Ηπείρου, της Στερεάς, του Μοντσενίγου και του Καποδίστρια. Ο Περαιβός ανέλαβε με τον βαθμό του Major (με Ρωσική έγκριση) να συγκροτήσει στην Κέρκυρα δικό του στρατιωτικό σώμα 400 ανδρών που περιορίστηκε σε 250 με τον τίτλο Ειδικές Ελληνικές Δυνάμεις. Αξιωματικοί στο Σώμα του Περαιβού υπήρξαν οι καπεταναίοι Αθανάσιος Αβατσιώτης, Κώστας Χορμόβας, Σπυρίδων Βαράχας και Νικόλας Τζαβέλας γιος του Φώτη Τζαβέλα. Το Σώμα αποβιβάστηκε στη Λευκάδα τον Απρίλη του 1807.

Ο Μητροπολίτης Ιγνάτιος (μετέπειτα Ουγγροβλαχίας) επίσης φυγάς στην Κέρκυρα αποβιβάστηκε στη Λευκάδα μ' ένα Σώμα περίπου 400 ανδρών μεταξύ των οποίων οι Καπεταναίοι Κ. Στράτος, Γ. Στράτος, Κ. Πουλής, οι αδελφοί Μπουκουβάλα και ο Δημήτρης Καραίσκος.

Ένα δεύτερο μέτωπο οργανώθηκε και λειτούργησε στα μετόπισθεν του Αλή σ' ολόκληρη την έκταση από τον Όλυμπο την Θεσσαλία, την Μακεδονία, τη Σερβία και τις Παραδουνάβιες ηγεμονίες καθοδηγούμενο από την Κέρκυρα και τη Λευκάδα.

Τα επινίκια και ο Όρκος για την επανάσταση

Η ολοκλήρωση της οχύρωσης της Λευκάδας καθιστούσε το νησί απόρθητο. Παράλληλα υπήρξε και η από θάλασσα ενίσχυση της άμυνας από δυνάμεις της Ρωσικής Ναυτικής Μοίρας των Ελληνικών Ιονικών Ναυτικών δυνάμεων, Κολοκοτρώνης κλπ. Το αντάρτικο φθοράς στις δυνάμεις του Αλή και το δεύτερο Μέτωπο παρέλυσαν τους επιτιθέμενους Αλβανούς και Γάλλους του Αλή.

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΡΑΙΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ ΝΤΕ ΜΙΡΑΝΤΑ

- η Ελληνική Σκέψη στην Αυτοθέσμιση των Κοινωνιών, τον Διαφωτισμό και την Γνώση

ΑΞΙΟΝΑΣ Ι: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΟΡΑΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

www.academy.edu.gr

Στις 30 Ιουνίου 1807, ο Ι. Καποδίστριας με τους προεστούς του επαναστατημένου γένους, τον Περραιβό και τον Ιγνάτιο, με τους Καπεταναίους της Θάλασσας και της Πιερίας, του Ολύμπου και Μοριά, και με τους Ρώσους αξιωματικούς ελληνικής καταγωγής συγκεντρώθηκαν στο Μαγεμένο της Λευκάδας να γιορτάσουν. Μια γιορτή που άρχισε με Ομηρικού τύπου περιγραφές των μαχών για να συνεχιστεί με μουσική, τραγούδι και χορό και να ολοκληρωθεί με τον όρκο για την Εθνική Επανάσταση. Στην ιστορικής σημασίας αυτή γιορτή συμμετείχαν και 250 παλικάρια απ' αυτούς που αποτελούσαν το αντάρτικο φθοράς στα μετόπισθεν του Αλή. Αφού έσπασαν όλες τις γραμμές των Αλβανών αποβιβάστηκαν στη Λευκάδα για να πάρουν μέρος στη γιορτή της Εθνικής Αναγέννησης. Αρχηγοί τους ήταν ο Κατσαντώνης και ο Μπότσαρης.

Η Συνθήκη του Τιλσίτ (Ιούλιος 1807): Οι Γάλλοι προσαρτούν τα Επτάνησα στη Γαλλική Επικράτεια.

Σε υλοποίηση της συνθήκης του Τιλσίτ, (8/8/1807) ο Γαλλικός στρατός φθάνει στην Κέρκυρα. Ο Ρώσος ναύαρχος Σενιάβιν παρέδωσε στον Γάλλο στρατηγό Berthier, τα νησιά του Ιονίου. Ο Berthier με διακήρυξη του (1/9/1807) διακηρύσσει ότι τα Επτάνησα αποτελούν τμήμα της Γαλλικής Αυτοκρατορίας, ότι οι κάτοικοι των νησιών είναι υπήκοοι του Αυτοκράτορα των Γάλλων και Βασιλέα της Ιταλίας, ότι το εθνόσημο και η σημαία της Αυτοκρατορίας θα ήταν το εθνόσημο και η σημαία των Επτανήσων, (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών Α.Ε, σελ, 400). Ο Γαλλικός επεκτατισμός είναι πια αποκάλυπτος, η μάσκα της Γαλλικής επανάστασης έχει ξεθωριάσει. Η Ιερή Μέθη από τα επινίκια δεν είχε καταλαγιάσει όταν υπογραφότανε η συνθήκη του Τιλσίτ. Αυτό που παρέμενε ήταν η επίγνωση του πόσα λίγα μπορούσαν να αναμένουν από προστάτες και πάτρωνες. Παρέμενε ο Όρκος για την εθνική απελευθέρωση μαζί με την κατακτημένη εμπειρία της νικηφόρας συνεργασίας, ως θεμέλιο της πίστης στις εθνικές δυνάμεις και δυνατότητες.

Υποσημειώσεις- Επισυνάψεις:

Βιβλιογραφία για το Κεφάλαιο «Τα επινίκια και ο Όρκος για την Επανάσταση», Ν.Σ. Παρασσελ.244

Π. Βοβολίνης, Α. Βαλαωρίτης, Άπαντα, σελ.559, Αθήνα 1971

Α. Βαλαωρίτης, Αθανάσιος Διάκος, σελ.204-209

Ι. Χιώτης, Σειρά ιστορικών Απομνημονευμάτων, Τόμος 3^{ος}, σελ.874.

Μαρτυρίες για το Μυστικό- Ηρωικό Δείπνο και τον Όρκο της (επ) Ανάστασης...

... Και ο Καποδίστριας, που βρισκόταν σε συνεννόηση μαζί τους και τους έκαμε το περίφημο δείπνο, που με υψωμένα τα σπαθιά, όταν έδωσε το σύνθημα ο Κατσαντώνης, ορκίστηκαν, τους έβλεπε σαν τον απελευθερωτικό στρατό, σαν τα στελέχη του στρατού της Επανάστασης, που για την επιτυχία της ύψωσε το ποτήρι του.

«Το οξυδερκές του Ιονίου πολιτικού βλέμμα, γράφει ο Μένδελσον, είχαν έκτοτε αναγνωρίσει τους κλέφτας ως σπουδαίον όργανον προς επιτέλεσιν της εθνικής ιδέας. Και αληθώς αυτοί διετήρουν φλέγοντα σπινθήρα τινά του ελληνικού πνεύματος, αυτοί ήσαν το μόνον υγείες εν μέσω της σήψεως και της παρακμής, και αυτοί εσημάτισαν το ισχυρόν σπέρμα, το ζωογόνησαν γεγηρακός σώμα, και περιέβαλον τον αγώνα δια της λάμψεως ποιός τινός ιπποτικής ρομαντικότητας».

«Εις το γεύμα αυτό κατ' ασφαλή παράδοσιν, ο Καποδίστριας ύψωσε το ποτήρι του και προσεφώνησε τους κλέφτες και τους Σουλιώτες ως μέλλοντας πολεμάρχους δια την ανάστασιν του Ελληνικού Γένους... Ο Καποδίστριας προ παντός διέγνωσε την αξίαν και την χρησιμότητα των κλεφτών και των Σουλιωτών και δια τον παρόντα αγώνα και δια την εξέγερσιν του Γένους. Και εν αυτώ δε τω επισήμω υπομνήματί του τη 6 Αυγούστου 1807 ανομολογεί τας μεγάλας υπηρεσίας ας ούτοι προσέφερον». Καμπούργ.,99,100. Δ. Γατοπούλου, «Καποδίστριας», 23. Κασομ., τ.Α', 60, σημ. Βλαχογιάννη. Ο Βαλαωρίτης παραθέτει από κατάλογο του αρχαιοφυλακείου Λευκάδας τα ονόματα των συγκεντρωμένων κλεφτών που αναγνώρισαν πολέμαρχο τον Κατσώνη. «Μνημόσυνα», 867. Εγκυκλ. Λεξικόν, τ.Δ', 610. Κανδηλ.,369.

«Και αυτός ο Καποδίστριας, ο ψυχρός και νοήμων παρατηρητής, δεν ηδυνήθη να παραγνωρίση το θέλημα του ορεινού βίου. Εις επιστολάς του προς την Ιόνιον Γερουσίαν περιγράφει ενθουσιωδώς την μετά των κλεφτών συνάντησίν του και τας υπό των ηλιοκαών εκείνων ανδρών, του Βότσαρη και του Κατσαντώνη, αφηγήσεις των κατορθωμάτων των, και διηγείται πως εν τοιούτω τινί ομηρικό δείπνω μετετρέπη η μέρα εις νύκτα εν μουσική, άσμασι και χορώ». Μένδελσον, τ.Α', 74. Βλέπε και Καμπούρογλου: «Αλλ' ευρέθη η μεγάλη διάνοια του Καποδιστρίου, η οποία έκτοτε διείδεν, ότι από τους κλέφτες και τους κουρσάρους θ' αναπηδήσουν μια μέρα οι πρώτοι ελευθερωταί του Γένους». Καμπούρογλου, 55.

Κατάλογοι των Αρματολών και των Κλεφτών που συνεργάστηκαν ή και υπηρέτησαν υπό τον Καποδίστρια

FUGITIVE KLEPHTES AND ARMATOLOI ON LEFKAS AND ISLETS FROM 1799 TO 1805

Arapogiannes	Demos Demos
Phrantzes Arvanitakis	Demos Dragos
Arvanitokostas	Galanakes
Bakogiannes	Alexes Gerakares
Athanases Boukouvalas	Kostas Ithakesios
Charalampos	Kalzanos
Lamprakes Choles	Kanteliotes
Panos Choles	Kapratsos
Thanasakes Chontos	Ghrestos Karagiannes
Diamantes Chormovas	Nikolaos Karagiannes
Kostas Chormovas	Panagiotes Katapodes
Spyros Kontos	Chrestos Katsikogiannes
Kikiriades brothers	Skylodemos
Giannes Kolovelones	Zapheires Souliotes
Lialios Kontogiannes	Stratos
Metsos Kontogiannes	Giannes Tantaros

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΡΑΙΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ ΝΤΕ ΜΙΡΑΝΤΑ

- η Ελληνική Σκέψη στην Αυτοθέσμιση των Κοινωνιών, τον Διαφωτισμό και την Γνώση

ΑΞΙΟΝΑΣ Ι: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΟΡΑΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

www.academy.edu.gr

Nikolaos Koumparos	Panos Tantaros
Koumparaioi	Giorgos Thomas
Koytsoympinas	Tsakales
Stergios Lepidemas	Tzavellas
Apostoles Leventakes	Thanases Vakrakos
Chrestos Lykocalaces	Chrestos Verykakos
Stamates Lykoteliades	Giannes Vercios
Makrystamoules	Petros Verykios
Karastathes Markesines	Vasiles Verykios
Giannes Mavromates	Vlachogiorgakes
Georgios Moraites	Georgios Vlachos
Giannes Paravolas	Vrakakos
Plakoutsas	Zagalaioi
Psarogiannes	Zaralles
Raftogiannes	

APPENDIX XI

LIST OF KLEPHTES AND ARMATOLOI OPERATING BETWEEN
THE IONIAN ISLANDS AND THE MAINLAND IN 1806

Demetres Alexes	Vasileios Diplas
Chrestos Anagnostes	Giannes Dyovouniotes
Kapetan Anastasoules	Nikolos Egridas
Georgios Aphantos	Stamoulis Gatsos
Georgios Apostoles	Thanases Germakoupes
Kostas Apostoles	Demetres Giannakes
Giorgakes Arapes	Demos Giorgakes
Karagiannes Arapes	Kostas Giorgakes
Giannes Arkoumakes	Panos Giorgakes
Athanases Arsenes	Giannes Giorgos
Demetrios Boukouvalas	Konstantinos Giorgos
Stamoules Bouxalexes	Kostas Giorgos
Charalampes	Nikos Giorgos
Tassos Chindos	Tymios Giorgos
Giannes Chrestakes	Chrestos Gliongas
Kostas Chrestakes	Kostas Kalabalos
Apostoles Chrestos	Vasiles Kalabales
Giorgos Chrestos	Nikos Kalogeros
Kostas Chrestos	Panagiotes Kalogeros
Giannes Ghryssikos	Giannes Kampisos
Giorgos Demetrios	Chrestos Kampoures
Thanases Demetrios	Alexes Karagiannes
Stassinou tou Demou	Giannes Arsenes
Kostas Arsenes	Metsos Kontogiannes
Giorgos Askoplas	Nikolos Kontochrestos
Chrestos Athanasakes	Giorgos Kontos
Giannes Athanasakes	Giannes Kontostergios
Soterios Athanasakes	Chrestos Kopsias
Demos Bakkos	Giannes Kopsias
Nikolos Barounos	Thanases Kopsias
Gianos Battarias	Demetres Kostas
Athanases Boukouvalas	Giorgos Kostas
Kostas Karantsikopoulos	Metsos Kostas
Thanases Karantsikopoulos	Giannes Koumparos
Nikolos Karapanos	Stergios Koumparos
Giorgos Kasakos	Pavlos Koumparos

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΡΑΙΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ ΝΤΕ ΜΙΡΑΝΤΑ

- η Ελληνική Σκέψη στην Αυτοθέσμιση των Κοινωνιών, τον Διαφωτισμό και την Γνώση

ΑΞΙΟΝΑΣ Ι: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΟΡΑΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

www.academy.edu.gr

Athanases Kasphikes	Georgios Koumpoulas
Georgios Kasphikes	Athanases Koutsioukes
Katsantonos	Photes Kravarites
Kostas Katsikoves	Panteles Lamares
Kostas Kavasses	Lamprakes
Giannes Kavadiotes	Giorgakes Lampros
Giannes Kitsos	Spyros Lampros
Thymios Kladoudes	Lepeniotes
Alexes Kolovelones	Chrestos Karagiannes
Giannes Kolovelones	Kostas Karagiannes
Giorgakes Kolovelones	Kostas Karagiannes
Nikolos Kolovelones	Nikolaos Karagiannes
Giannes Kontogiannes	Demos Karagiorgos
Giorgakes Kontogiannes	Georgios Karagiorgos
Vasiles Karagiorgos	Thanases Pristoras
Konstantes Karaiskos	Athanases Psalidas
Chrestos Malioras	Theodoros Psophios
Strates Malioras	Giannes Raftogiannes
Chrestos Mangliaros	Giannes Ripanidas
Strates Marides	Chrestos Ripanidas
Chrestos Mourios-Plagos	Kitsos Samos
Georgios Moussos	Giannes Saraphos
Giannes Moustakas	Thanasos Schinas
Alexes Nikolos	Demetres Skoutides
Chrestos Palaskas	Konstantinos Skrimpias
Antonios Pangratiotes	Giannes Souliotes
Panos Panos	Chrestos Souliotes
Giannakes Papas	Kyrkos Souliotes
Giannes Papoulias	Kostas Soulos
Giannes Paravolas	Demos Stamates
Nikolaos Pastras	Georgios Stamates
Giannes Patalogiannes	Panos Stamates
Demetres Patrinos	Stergios
Tsounes Patrinos	Kapetan Gero Stratos
Nikos Pelekanos	Anastases Liapes
Kostas Pharmakes	Chrestos Lykoteliades
Nikolos Phrangistas	Stamates Lykoteliades
Georgios Plastiras	Chrestos Mass
Kostas Plates	Giannes Makres
Konstantes Poules	Tsertos Makrygiannis
Metsos Poules	Theodoros Makrynoros
Vasiles Makrynoros	Spyros Vagenas
Giorgakes Stratos	Stasinou Vagenas
Metsos Stratos	Giorgos Varnakiotes
Thanases Takarellos	Giotes Varnakiotes
Apostoles Talaros	Karachrestos Vasilakes
Panos Tantaros	Antones Verdenikiotes
Giorgos Taratsas	Antones Vitsas
Thymeos	Giorgakis Vitsas
Kostas Thymiles	Apostolos Vlachos
Thanases Touphekias	Giannes Vlachos
Konstantinos Triantaphyllou	Georgios Vlachos
Sterios Tsiakos	Andreas Vlachos
Giannes Tsiolos	Lamprakes Vlachos

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΡΑΙΟΣ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ, ΦΡΑΝΣΙΣΚΟ ΝΤΕ ΜΙΡΑΝΤΑ

- η Ελληνική Σκέψη στην Αυτοθέσμιση των Κοινωνιών, τον Διαφωτισμό και την Γνώση

ΑΞΙΟΝΑΣ Ι: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΟΡΑΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

www.academy.edu.gr

Tasos Tsoromokos	Panos Vlachos
Giotes Tsademas	Theodoros Vlachos
Tzamichas	Chrestos Vratisistas
Thymios Tzerdakes	Georgios Zaratsas
Giannakes Tzidentas	Giorgakes Zavitsanos
Chrestos Tzourachales	States Zavitsanos
Kostas Tzourachales	Nikolos Zorbas
Strates Tzourachales	

APPENDIX XII

IRREGULAR CHIEFTAINS SERVING AT THE DEFENCE OF LEFKAS, 1806-1807

Kostas Apostoles (A)	Spyridon Katsaros
Athanasios Avatsiotes (G)	Stathes Katsikogiannes (A)
Apostoles Bondos (M)	Kongos Katsimpeles
Kitsos Botsares (S)	Kavvadias (Nikolaos?) (M)
Notes Botsares (S)	Theodoros Kolokotrones (P)
Giannes Boukouvalas (A)	Giannes Kontogiannes (A)
Thanases Boukouvalas (A)	Giorgos Kontogiannes (A)
Apostoles Charmouras	Metsos Kontogiannes (A)
Kostas Chormovas (G)	Tzinos Kostas
Chrysopathes (Elias?)	Giannes Koumparos (K)
Dangles (Nastos?) (S)	Giannes Kouroupes (M)
Kostas Despotes	Giannes Koutsaftopoulos
Vasileios Diplas (K)	Lampiotas (K)
Giannes Dyovouniotes (A)	Apostoles Levendakes (G)
Alexandres Gerakares (P)	Elias Mavromichales (P)
Giannes Gkioustes (M)	Nastos Pantoules
Drakos Grivas (M)	Christophoros Perraivos (G)
Georgios Grivas (M)	Photomaras (Nasos?) (L)
Chrysopathes (Elias?) (P)	Giannos Photos
Kalogeros (Panagiotes?) (L)	Kostas Poules (A)
Chrestos Kalogeros-Tsames (L)	Giannes Raftopoulos (K)
Demetrios Karaiskos (A)	Skylodemos (K)
Katsantones (K)	Kostas Stratos (A)
Giorgos Stratos (A)	Tzonios
Chrestos Thomas (M)	Georgios Varnakiotes (A)
Anastasios Tsontas	Spyridon Varrouchas (G)
Nikolaos Tzavellas (G)	Nasos Zervas (L)
Photos Tzavellas (L)	Tousas Zervas (L)
Diamantes Tzimas (L)	Tzimas Zervas (L)
Nastos Tzimas (L)	